

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ

Αγαπητοί αναγνώστες,

Οι σημερινές ευρωπαϊκές πολυ-πολιτισμικές κοινωνίες, ως αποτέλεσμα αυξημένων μεταναστευτικών ροών επί πολλές δεκαετίες (αλλά και της αποικιοκρατίας προηγούμενων αιώνων), αποτελούν σταθερό πεδίο ερευνητικού ενδιαφέροντος από επιστήμονες ποικίλων ειδικοτήτων. Η Κοινωνική Εργασία έχει δημοσιεύσει κατά καιρούς σχετικά άρθρα.

Σ' αυτό το τεύχος (αρ.140/2020), ο αναπληρωτής καθηγητής Κοινωνικής Εργασίας Παναγιώτης Πεντάρης και η λέκτορας Κοινωνικής Εργασίας Παναγιώτα Χριστοδούλου διερευνούν, στο άρθρο τους για την "πολυ-πολιτισμικότητα και θρησκευτικότητα στην ανακουφιστική φροντίδα", την επάρκεια εξειδικευμένων γνώσεων και δεξιοτήτων επαγγελματιών υγείας και πρόνοιας που εργάζονται σ' αυτόν τον τομέα. Η έρευνα έλαβε χώρα στην Κύπρο, με δείγμα 53 επαγγελματιών. Η αυτογνωσία και ο αυτοσεβασμός, μεταξύ άλλων, φαίνεται να είναι στοιχεία της προσωπικότητας των επαγγελματιών που είναι απαραίτητα για την καταπολέμηση στερεοτύπων και διακρίσεων, και την αποφυγή υποτίμησης άλλων πολιτισμών, όταν παρέχονται υπηρεσίες φροντίδας και περίθαλψης σε άτομα από διαφορετικό πολιτισμικό και θρησκευτικό περιβάλλον. Οι συγγραφείς εστιάζουν στην παροχή ανακουφιστικής φροντίδας ως ειδικό κλάδο στις ανθρωπιστικές επιστήμες, ο οποίος απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες επικοινωνίας, ενσυναίσθησης και παρηγορίας, ιδιαίτερα όταν ο εξυπηρετούμενος και το περιβάλλον του έχουν διαφορετική εθνική και θρησκευτική ταυτότητα. Το άρθρο συμπληρώνεται με την παράθεση του ερωτηματολογίου που εκπόνησαν οι συγγραφείς για την αξιολόγηση "γνώσεων, κατανόησης και δεξιοτήτων στην πολιτισμική πρακτική".

Η εποπτεία της πρακτικής άσκησης σπουδαστών Κοινωνικής Εργασίας είναι ένα πολύπλευρο έργο που απαιτεί, πέραν της πολύ καλής κατάρτισης στο γνωστικό αντικείμενο, δεξιότητες επικοινωνίας, καθοδήγησης και διαχείρισης συναισθημάτων σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο από την πλευρά του επόπτη. Ποιές είναι όμως οι σκέψεις και οι εμπειρίες εποπτών πρακτικής άσκησης;

Η κοινωνική λειτουργός Αναίτ Μερτζανίδου και η καθηγήτρια Κοινωνικής Εργασίας Αγάπη Κανδυλάκη παρουσιάζουν τα αποτελέσματα από μία ομαδικά εστιασμένη συνέντευξη με πέντε (5) επόπτες/τριες ασκούμενων κοινωνικών λειτουργών στην εκπαίδευση. Συζητούνται και αναλύονται θέματα όπως, αφενός, ο πολυδιάστατος χαρακτήρας της πρακτικής άσκησης στον

τομέα της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης, που περιλαμβάνει τεχνικές ενδυνάμωσης παιδιών και ενηλίκων, κοινωνική εργασία με την οικογένεια, παρεμβάσεις σε κρίσεις, σύνδεση θεωρίας και πράξης, ευαισθητοποίηση -όπου απαιτείται- του εκπαιδευτικού προσωπικού, κ. ά. και, αφετέρου, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι επόπτες όπως η βαθμολόγηση των σπουδαστών, βάσει και της μελέτης περίπτωσης, και ο διττός ρόλος του επόπτη - εκπαιδευτή πλαισίου άσκησης, σε περίπτωση έλλειψης μόνιμου κοινωνικού λειτουργού στο σχολείο. Οι συγγραφείς διαπιστώνουν, εν κατακλείδι, ότι η συνεχής παρουσία ασκούμενων κοινωνικών λειτουργών σε εκπαιδευτικά πλαίσια στη Θράκη έχει συμβάλει *"στην προώθηση της θέσης της σχολικής κοινωνικής εργασίας και στη θετική ανταπόκριση των εκπαιδευτικών και των διευθυντών των σχολείων"* στην περιοχή.

Στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης, ζητείται από τους σπουδαστές Κοινωνικής Εργασίας να παρουσιάσουν μία μελέτη περίπτωσης που χειρίσθηκαν, συνδέοντας τη θεωρία με την πράξη. Η κοινωνική λειτουργός Μαρία - Παναγιώτα Μωραϊτή παρουσιάζει στο άρθρο της τη διαχείριση κρίσεων στη σχολική ζωή, χρησιμοποιώντας ως θεωρητικό πλαίσιο το μοντέλο διαχείρισης κρίσεων της N. Golan. Η περίπτωση αφορά μαθητή της Γ' Λυκείου, ο οποίος μετά τον ξαφνικό θάνατο του πατέρα του και τα σοβαρά οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η οικογένεια, αποφασίζει, ως ο μεγαλύτερος γιος, να διακόψει τη φοίτησή του στο σχολείο προκειμένου να εργασθεί για τη συντήρηση της τετραμελούς οικογένειας. Η κοινωνική λειτουργός, εφαρμόζοντας τα στάδια του μοντέλου Golan σε μια βραχύχρονη παρέμβαση/συνεργασία με τον μαθητή και τη μητέρα του, στοχεύει, και φαίνεται να το επιτυγχάνει, να ενθαρρύνει τον μαθητή να ολοκληρώσει τις λυκειακές του σπουδές παράλληλα με εργασία, συγχρόνως δε προτείνει λύσεις και σε άλλα προβλήματα της οικογένειας αξιοποιώντας πηγές της κοινότητας.

Συμπερασματικά, ο σχολικός κοινωνικός λειτουργός είναι απαραίτητος στη σχολική κοινότητα, όχι μόνον για τη διαχείριση των ποικίλων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μαθητές σήμερα, αλλά και για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή - σε συνεργασία και με άλλους φορείς - προγραμμάτων πρόληψης καταστάσεων που δυσχεραίνουν την πρόσληψη του εκπαιδευτικού έργου από τους μαθητές και τις οικογένειές τους και την προσαρμογή στο σχολικό περιβάλλον.

Η Συντακτική Επιτροπή